

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

©2018 РЯБЧУК О. Г., МАТІЙКО О. О.

УДК 657

Рябчук О. Г., Матійко О. О. Проблеми організаційно-методичних підходів до обліку та аудиту дебіторської заборгованості та напрями їх вирішення

У статті систематизовано погляди науковців щодо трактування сутності дебіторської заборгованості, сформовано авторський підхід до даного поняття. Обґрунтовано необхідність ефективної організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання з метою упорядкування інформації, прозорості та достовірності даних щодо розрахунків з дебіторами. Аргументовано актуальність проведення аудиту дебіторської заборгованості для стимулювання суб'єкта господарювання до більш ретельного проведення розрахункових операцій, інвентаризації дебіторської заборгованості, заходів щодо її стягнення. Проаналізовано основні проблеми організаційно-методичних підходів до обліку та аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання, а також окреслено можливі напрями їх вирішення.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, бухгалтерський облік, аудит, факторинг, суб'єкт господарювання, фінансова звітність.

Рис.: 4. **Бібл.:** 13.

Рябчук Оксана Григорівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту та економічного аналізу, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська область, 08201, Україна)

E-mail: oksana_riabchuk@ukr.net

Матійко Ольга Олегівна – студентка, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська область, 08201, Україна)

E-mail: matiykoolga@gmail.com

УДК 657

UDC 657

Рябчук О. Г., Матійко О. О. Проблемы организационно-методических подходов к учету дебиторской задолженности и направления их решения

В статье систематизированы взгляды ученых относительно трактовки сущности дебиторской задолженности, сформирован авторский подход к данному понятию. Обоснована необходимость эффективной организации бухгалтерского учета дебиторской задолженности предприятия с целью упорядочения информации, прозрачности и достоверности данных по расчетам с дебиторами. Аргументирована актуальность проведения аудита дебиторской задолженности для стимулирования предприятия к более тщательному проведению расчетных операций, инвентаризации дебиторской задолженности, мер по ее взысканию. Проанализированы основные проблемы организационно-методических подходов к учету дебиторской задолженности предприятия, а также обозначены возможные направления их решения.

Ключевые слова: дебиторская задолженность, бухгалтерский учет, аудит, факторинг, субъект хозяйствования, финансовая отчетность.

Рис.: 4. **Библ.:** 13.

Рябчук Оксана Григорьевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры аудита и экономического анализа, Университет государственной фискальной службы Украины (ул. Университетская, 31, Ирпень, Киевская область, 08201, Украина)

E-mail: oksana_riabchuk@ukr.net

Матійко Ольга Олегівна – студентка, Университет государственной фискальной службы Украины (ул. Университетская, 31, Ирпень, Киевская область, 08201, Украина)

E-mail: matiykoolga@gmail.com

Riabchuk O. H., Matiiiko O. O. The Problems of Organizational-Methodical Approaches to Accounting of Receivables and Directions of Solution

The article systematizes the views of scholars on the interpretation of essence of receivables, the author's own approach to the concept is formed. The necessity of effective organization of accountance in terms of enterprise's accounts receivable with the purpose of ordering of information, transparency and reliability of the data on settlements with debtors is substantiated. The author reasons the relevance of carrying out audit of receivables to stimulate the company to more careful conduct of settlement operations, inventory of receivables, measures to recover it. The main problems of the organizational-methodical approaches to accountance of the enterprise's accounts receivable are analyzed, also the possible directions of solving them are indicated.

Keywords: accounts receivable, accountance, audit, factoring, economic entity, financial reporting.

Fig.: 4. **Bibl.:** 13.

Riabchuk Oksana H. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Audit and Economic Analysis, The University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, Kyiv region, 08201, Ukraine)

E-mail: oksana_riabchuk@ukr.net

Matiiiko Olha O. – Student, The University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, Kyiv region, 08201, Ukraine)

E-mail: matiykoolga@gmail.com

Сьогодні Україна знаходиться у скрутному економічному становищі, її охоплює криза платежів. На підприємствах збільшується кількість дебіторів, і саме тому дебіторська заборгованість має достатньо великі обсяги. Для повноцінного функціонування економіки України необхідно мати достовірну інформацію про фінансовий стан підприємств і, зокрема, про стан дебіторської заборгованості. Джерелом отримання такої інформації є фінансова звітність, а висновок незалежного аудитора є однією

з умов довіри користувачів до фінансової звітності. Тому особливо гостро постає необхідність проведення дослідження організаційно-методичних підходів до обліку та аудиту дебіторської заборгованості суб'єктів господарювання.

Питання обліку та аудиту дебіторської заборгованості досліджуються багатьма науковцями та практиками, серед яких: Білик І. І, Матицина Н. О., Береза С. Л., Белозерцев В. С., Марченко О. М., Іванова Н. А., Мултанівська Т. В., Савченко В. Я., Воляннюк І. А. та

багато інших. Натомість, попри наявні напрацювання науковців, деякі проблеми щодо організаційно-методичних підходів до обліку та аудиту дебіторської заборгованості залишаються невирішеними.

Метою статті є висвітлення основних проблем організаційно-методичних підходів до обліку та аудиту дебіторської заборгованості та надання рекомендацій щодо їх вирішення.

Науковці трактують термін «дебіторська заборгованість» по-різному. Так, Білик І. трактує дебіторську заборгованість як фінансовий актив, який є контрактивним правом отримувати грошові кошти або цінні папери від іншого підприємства, які визнаються як актив, коли підприємство стає стороною контракту і, внаслідок цього, має юридичне право отримувати грошові кошти [1, с. 124].

На думку Матициної Н. О., дебіторська заборгованість – це розмір неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед підприємством після настання встановленого договором строку оплати їх [2, с. 38].

Дебіторська заборгованість в організації бухгалтерського обліку відображається як наслідок цивільних зобов'язань, що виникають в результаті визначеної угоди. Угода, оформлена, як правило, договором, представляє собою визначену дію суб'єктів, які беруть в ній участь (юридичних чи фізичних осіб), результатом чого є виникнення товарних і грошових зобов'язань [3, с. 32].

П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» трактує дебіторську заборгованість як суму заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебіторами можуть бути юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [4].

У системі Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), на відміну від П(С)БО, визнання, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості прямо не визначені. У міжнародних стандартах представлені лише загальні рекомендації щодо розкриття відповідної інформації у фінансових звітах [5].

Проаналізувавши підходи до поняття «дебіторська заборгованість» у різних джерелах, на наш погляд, можна виділити такий підхід до трактування сутності даного поняття: дебіторська заборгованість – це документально визначена сума боргів юридичних і фізичних осіб підприємству стосовно передачі майна, виконання робіт, надання послуг, сплати грошових коштів.

Ефективна організація бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості на підприємстві має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних щодо розрахунків з дебіторами.

Для організації обліку та аналізу розрахунків із покупцями та замовниками важливе місце посідає класифікація дебіторської заборгованості. Від правильної класифікації дебіторської заборгованості, а також від правильно обраних класифікаційних ознак залежатиме не лише порядок її обліку взагалі чи окремої її складової, а й ефективності управління нею.

Незважаючи на наявність ряду нормативних документів, існує недостатня розробленість методичних підходів до класифікації дебіторської заборгованості.

Серйозним наслідком платіжної кризи не тільки в Україні, але і в будь-якій іншій державі, є виникнення простроченої дебіторської заборгованості. Облік цієї заборгованості, контроль за термінами її погашення, правильне і своєчасне віднесення такої заборгованості є основними завданнями бухгалтера суб'єкта господарювання. І тому, здійснюючи аудит дебіторської заборгованості клієнта, аудитор необхідно перевіряти правильність її віднесення, щоб не допустити безпідставного зменшення оподаткованого прибутку підприємства.

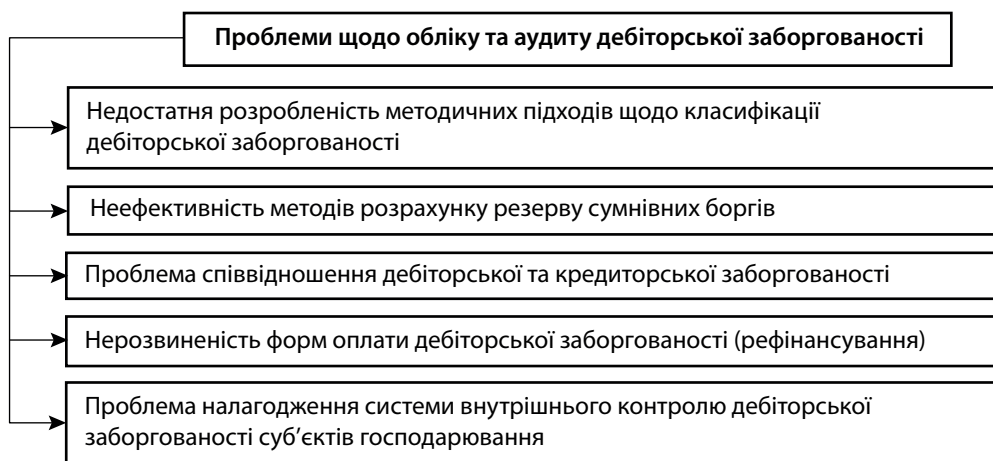
П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [4] трактує методологічні принципи формування дебіторської заборгованості в бухгалтерському обліку та її розкриття у фінансовій звітності. А перевірка дотримання даних принципів є однією з головних умов проведення якісного аудиту дебіторської заборгованості.

Попри діюче нормативне регулювання, існує ряд проблем щодо обліку та аудиту дебіторської заборгованості (*рис. 1*).

Крім того, облікові реєстри, що використовуються при веденні бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості не надають всю необхідну інформацію керівництву суб'єкта господарювання для прийняття ефективних управлінських рішень. Для вирішення даної проблеми необхідно розробити такі облікові реєстри ведення обліку, які будуть накопичувати інформацію про розрахунки з дебіторами, деталізуючи узагальнені дані дебіторської заборгованості, враховуючи вид заборгованості в загальній її структурі.

Оплата дебіторської заборгованості являє собою форму реструктуризації активів, що полягає в переведенні дебіторської заборгованості в ліквідні форми активів. Основними видами оплати дебіторської заборгованості (рефінансування) є облік векселів, форфейтинг та факторинг. На сьогодні найбільш популярними формами рефінансування дебіторської заборгованості у світі є факторинг і форфейтинг, але в Україні вони майже не використовуються через відсутність необхідної правової бази та відпрацьованої методики обліку, тоді як їх застосування призвело б перетворення дебіторської заборгованості у грошові активи [7, с. 32].

У процесі здійснення виробничо-господарської діяльності суб'єкти господарювання проводять різ-

Рис. 1. Основні проблеми щодо обліку та аудиту дебіторської заборгованості

Джерело: авторська розробка за [6].

ного роду розрахунки (рис. 2). Як правило, спочатку свої зобов'язання виконує одна зі сторін, внаслідок чого в неї виникає право вимагати компенсації за заборгованістю, а в іншій сторони – обов'язок оплатити цю заборгованість.

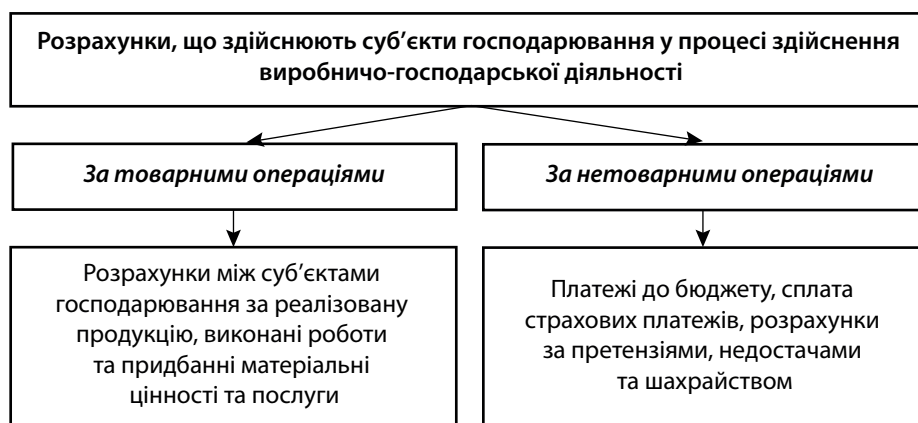
У міжнародній практиці розроблено факторингові операції, що містять щонайменше дві складові з таких як: фінансування, страхування ризиків, управління дебіторською заборгованістю та інформаційне обслуговування. Сьогоднішня практика факторингового фінансування в Україні така, що компанія повинна працювати зі своїми споживачами на умовах відстрочки платежу і мати декілька постійних покупців, адже одним із найважливіших моментів факторингової діяльності є ефективно функціонуюча система ризик-менеджменту. Оскільки факторингове обслуговування, по суті, є викупом дебіторської заборгованості та не передбачає застави, то ризиковість операцій дуже висока [8, с. 126].

З огляду на те, що факторинг – достатньо новий для нашої країни фінансовий інструмент, його розви-

ток потребує створення відповідних організаційно-інституційних умов. Насамперед, мова йде про формування нормативно-правової та законодавчої бази, а також про необхідність підвищення рівня інформованості підприємців щодо його специфіки

Дебіторська заборгованість є одним із важливих об'єктів аудиту. Згідно з МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» метою аудиту є підвищення ступеня довіри визначених користувачів до фінансової звітності. Її досягають через висловлення аудитором думки про те, чи складена фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності. У разі більшості концептуальних основ загального призначення така думка висловлюється стосовно того, чи подана фінансова звітність достовірно, в усіх суттєвих аспектах, або чи надає вона правдиву та достовірну інформацію відповідно до концептуальної основи [9].

Проведення аудиту дебіторської заборгованості має велику актуальність, тому, що це стимулює

Рис. 2. Розрахунки, що здійснюють суб'єкти господарювання в процесі здійснення виробничо-господарської діяльності

Джерело: авторська розробка.

суб'єкт господарської діяльності до більш ретельного та регулярного проведення інвентаризації дебіторської заборгованості, до активного проведення заходів щодо її стягнення. Проблемність питання аудиту дебіторської заборгованості полягає в тому, що після переходу бухгалтерського обліку в Україні на використання нових стандартів з'явилося багато нових моментів у здійсненні бухгалтерського обліку, яким раніше не приділялася значна увага, тому що вони не застосовувалися практично в діяльності суб'єктів господарської діяльності України. А тому в сучасних умовах потрібно приділяти чималу увагу аудиту розрахунків з дебіторами [10, с. 174].

Аля того, щоб зрозуміти сутність аудиту дебіторської заборгованості, розглянемо визначення його мети різними науковцями. Так, на думку Іванової Н. А. та Ролінського О. В., метою аудиту дебіторської заборгованості є підтвердження інформації щодо повноти, достовірності, законності та правильності відображення її в обліку [7, с. 93].

Мултанівська Т. В. зі співавторами метою аудиту дебіторської заборгованості вважає перевірку правильності відображення в обліку розрахунків підприємства з покупцями і замовниками, та іншими дебіторами [8, с. 205].

Савченко В. Я. розглядає мету аудиту дебіторської заборгованості як підтвердження достовірності, повноти, реальності та законності обліку дебіторської заборгованості у звітності (балансі підприємства) [11, с. 114].

На думку Воляннюк І. А., у процесі аудиту дебіторської заборгованості повинні бути вирішені такі основні завдання:

- ✦ перевірка дотримання порядку документального відображення виникнення дебіторської заборгованості;
- ✦ підтвердження наявності внутрішнього контролю за відсутністю викривлення даних при відображенні показників на рахунках бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- ✦ підтвердження відповідності оформлених бухгалтерських операцій діючим норматив-

ним актам, перевірка наявності інвентаризації розрахунків відповідно до облікової політики підприємства та вимог законодавства;

- ✦ перевірка своєчасності списання безнадійної дебіторської заборгованості [12, с. 27].

Савченко В. Я. зазначає, що до головних завдань проведення аудиту дебіторської заборгованості необхідно віднести:

- ✦ встановлення реальності дебіторської заборгованості та простроченої заборгованості (за якою минув строк позовної давності);
- ✦ перевірка правильності списання заборгованості, строк позовної давності якої минув;
- ✦ перевірка достовірності відображення в обліку дебіторської заборгованості залежно від прийнятого методу визначення реалізації;
- ✦ перевірка правильності та обґрунтованості списання заборгованості;
- ✦ дослідження правильності оформлення й відображення в обліку заборгованості за виданими авансами, пред'явленими претензіями [11, с. 195].

Отже, у наукових публікаціях та нормативних документах відсутнє чітке трактування мети і завдань аудиту дебіторської заборгованості. На наш погляд, метою здійснення аудиту дебіторської заборгованості є встановлення достовірних даних щодо стану розрахунків, своєчасності та повноти відображення достовірної інформації в первинних і зведених документах і фінансовій звітності, дотримання облікової політики щодо ведення обліку розрахунків.

Дослідивши погляди науковців та практиків, можна виділити такі основні завдання аудиту дебіторської заборгованості (рис. 3).

На підготовчому етапі аудиту дебіторської заборгованості, коли укладається договір з аудиторською фірмою або з аудитором, замовник надає згоду на те, що він надасть всі необхідні документи для проведення перевірки, у тому числі й загальні дані щодо реалізації продукції та дебіторської заборгованості; перелік видів продукції, яка реалізується; кількість

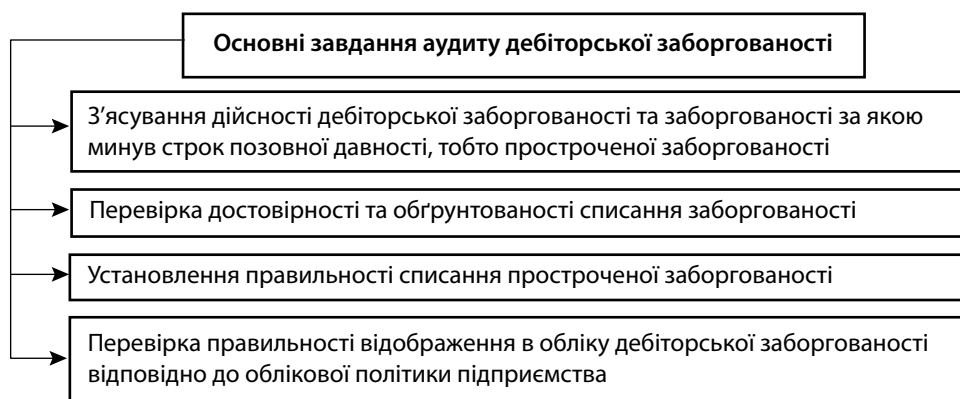

Рис. 3. Основні завдання аудиту дебіторської заборгованості

Джерело: авторська розробка.

та адреси дебіторів; обсяг реалізації та виставлених рахунків. Однак у процесі здійснення аудиту з якихось обставин замовник іноді не надає всю необхідну інформацію аудиторам, що значно ускладнює роботу аудиторів при проведенні перевірки. І це є однією з проблем аудиту дебіторської заборгованості.

Оскільки аудитор несе відповідальність за результати перевірки дебіторської заборгованості, важливим етапом організаційної стадії аудиту є оцінка аудиторського ризику, тобто з'ясування ймовірності того, що аудиторський висновок, який буде складено в результаті перевірки дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання, буде містити певний відсоток недостовірної інформації. Іноді в аудиторів виникають труднощі при здійсненні оцінки аудиторського ризику, оскільки вони не використовують найдоцільніші методи і підходи для його визначення.

Ще однією проблемою є те, що дотримання положень Наказу про облікову політику суб'єкта господарювання аудиторі перевіряють після складання плану та формування програми проведення аудиту дебіторської заборгованості. Однак аудитор повинен звернути увагу на положення даного наказу до моменту планування аудиту, адже в ньому зазначається метод формування резерву сумнівних боргів, порядок визнання дебіторської заборгованості безнадійною, її облік та списання, що допоможе у визначенні у програмі аудиту необхідних аудиторських процедур.

Іноді аудиторі у програмі аудиту дебіторської заборгованості не зазначають всі необхідні аудиторські процедури, необхідні для здійснення аудитор-

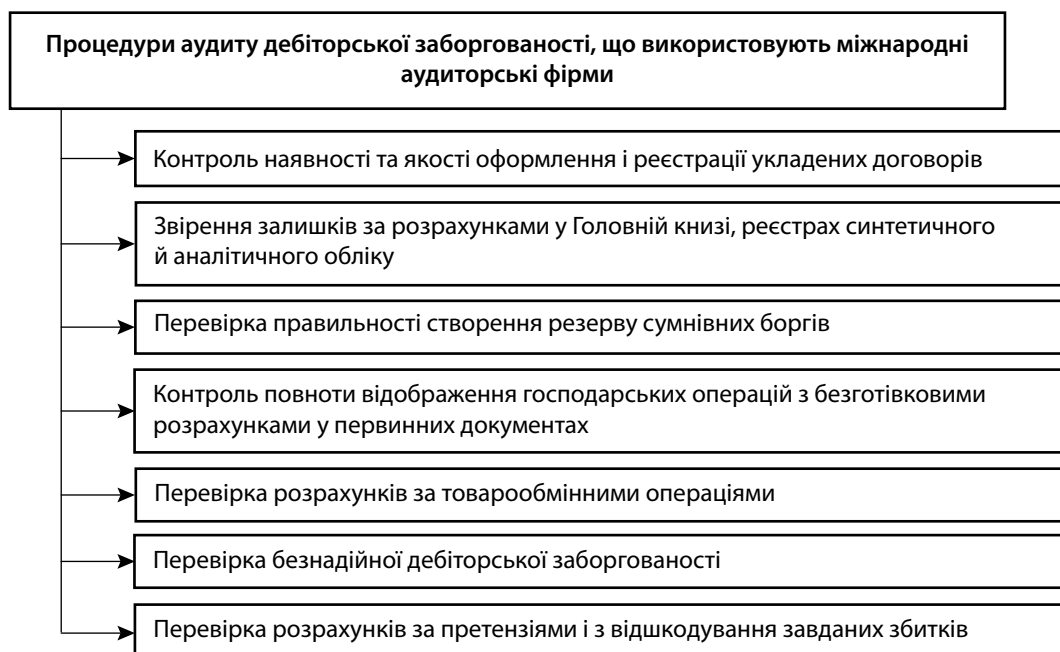
ської перевірки, у зв'язку з чим не в змозі отримати всі достовірні аудиторські докази.

Крім того, при проведенні аудиту дебіторської заборгованості виникають проблеми у аудитора, коли він проводить зустрічну перевірку. Аудиторі направляють листи-запити суб'єктам господарювання, з якими співпрацює замовник, для отримання підтвердження сум заборгованостей, перевірки повноти і своєчасності розрахунків, відображених в обліку замовника, однак не завжди отримують відповіді на них, що ускладнює роботу аудиторів при проведенні перевірки та формування її достовірного результату.

На *рис. 4* зображено основні процедури аудиту дебіторської заборгованості, що використовують міжнародні аудиторські фірми.

Також міжнародні аудиторські компанії включають у план і програму аудиту дебіторської заборгованості фінансовий аналіз основних показників дебіторської заборгованості – для того, щоб зробити оцінку розрахункових відносин клієнта та надати рекомендації для його успішного фінансового розвитку, враховуючи особливості господарської діяльності та різноманітні фактори, які можуть вплинути на аудиторський висновок.

Серед основних показників дебіторської заборгованості, які аналізують аудиторі: коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості, коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості та інші. Розрахунок цих показників допоможе аудитору висловити достовірний висновок щодо стану розрахунків за дебіторською заборгованістю, її зміни у клієнта. Також аудитор матиме мож-

Рис. 4. Основні процедури аудиту дебіторської заборгованості, що використовують міжнародні аудиторські фірми
Джерело: складено за [13].

ливість надати рекомендації щодо вдосконалення проведення розрахункових операцій клієнта з його контрагентами на етапі здійснення фінансово-господарської діяльності.

При здійсненні аудиту дебіторської заборгованості, з метою підготовки достовірного аудиторського висновку, аудитор збирає докази на всіх етапах перевірки та узагальнює їх у робочих документах. Однак виникають труднощі при складанні робочих документів аудитора, адже не існує чітко визначених і затверджених їх форм. Аудитори на власний розсуд здійснюють записи, за допомогою яких фіксують проведені процедури. І це є ще однією проблемою аудиту дебіторської заборгованості. Для вирішення цієї та інших проблем необхідно:

- ✦ на підготовчому етапі аудиту дебіторської заборгованості аудитор узгодити з клієнтом, що в разі ненадання всієї необхідної інформації, яка стосується дебіторської заборгованості, або якщо не буде обґрунтованих пояснень клієнтом причин ненадання такої інформації, аудитор відмовиться від проведення перевірки і кошти клієнту не будуть повернуто;
- ✦ аудитору звертати увагу на положення Наказу про облікову політику суб'єкта господарювання до моменту планування аудиту;
- ✦ включити у програму аудиту дебіторської заборгованості фінансовий аналіз її основних показників;
- ✦ розробити та затвердити типові форми робочих документів щодо аудиту дебіторської заборгованості.

ВИСНОВКИ

Таким чином, залишаються невирішеними досить багато проблем, що пов'язані з організаційно-методичними підходами до обліку та аудиту дебіторської заборгованості, а це свідчить про те, що потрібне негайне їх вирішення, щоб поставити крапку в усіх суперечностях та неузгодженостях. Першочерговими завданнями в даному напрямі є внесення змін до нормативних документів, з огляду на суперечливість сутності та невизначеність класифікації дебіторської заборгованості; неврегульованість методів формування резерву сумнівної заборгованості; неефективність методів розрахунку резерву сумнівних боргів; нерозвиненість форм оплати дебіторської заборгованості. Необхідні також розробка та затвердження методичних рекомендацій щодо проведення аудиту дебіторської заборгованості відповідно до вимог сьогодення. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Білик І. І. Удосконалення класифікації дебіторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств. *Економічний простір*. 2016. № 19. С. 124–125.

2. Матицина Н. О. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. № 12. С. 38–42.

3. Береза С. Л. Проблема визначення дебіторської заборгованості в обліку. *Вісник ЖДТУ. Сер. : Економічні науки*. 2003. № 4. С. 32–37.

4. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» від 08.11.99 р. № 237. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» від 17.10.2013 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_015

6. Рябчук О. Г. Необхідність удосконалення організації обліку та аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання // *Облік, аналіз, аудит і оподаткування в умовах глобалізації економіки : тези доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Ужгород, 21 квітня 2017 р.)*. Ужгород : УжНУ «Говерла», 2017. С. 357–360.

7. Іванова Н. А., Ролінський О. В. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2008. 216 с.

8. Мултанівська Т. В., Воїнова Т. С., Вороніна О. О. Аудит : навч. посіб. Харків. : Вид. ХНЕУ, 2010. 320 с.

9. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. URL: http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf

10. Марченко О. М. Організація аудиту дебіторської заборгованості // *Майбутнє – аудит : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 1 грудня 2008 р.)*. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. С. 174–175.

11. Савченко В. Я. Аудит : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : ХНЕУ, 2006. 328 с.

12. Воляннюк І. А. Облікові та податкові аспекти аудиту безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості. *Аудитор України*. 2013. № 8. С. 27–35.

13. Анеліна Ю. Ю. Проблеми покращення якості аудиту фінансової звітності та напрями його вдосконалення в умовах міжнародних стандартів. *Управління розвитком*. 2011. № 2. С. 11–13.

REFERENCES

Anelina, Yu. Yu. "Problemy pokrashchennia yakosti audytu finansovoi zvitnosti ta napriamy yoho vdoskonalennia v umovakh mizhnarodnykh standartiv" [Problems of improving the quality of audit of financial statements and directions of its improvement in the conditions of international standards]. *Upravlinnia rozvytkom*, no. 2 (2011): 11-13.

Bereza, S. L. "Problema vyznachennia debitorskoi zaborhovanosti v obliku" [The problem of determining the accounts receivable]. *Visnyk ZhDTU. Ser.: Ekonomichni nauky*. no. 4 (26) (2003): 32-37.

Bilyk, I. I. "Udoskonalennia klasyfikatsii debitorskoi zaborhovanosti ta yii vidobrazhennia u finansovii zvitnosti pidpriemstv" [Improvement of the classification of receivables and their reflection in the financial statements of enterprises]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 19 (2016): 124-125.

Ivanova, N. A., Rolinskyi, O. V. *Orhanizatsiia i metodyka audytu* [Organization and method of audit]. Kyiv: Tsentr uchbovivoi literatury, 2008.

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

[Legal Act of Ukraine] (2013). http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_015

"Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti ta suputnikh posluh" [International standards for quality control, audit, review, other assurance and related services]. http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf

Marchenko, O. M. "Orhanizatsiia audytu debitorskoi zaborhovanosti" [Organization of audit of receivables]. *Maibutnie – audyt*. Kryvyi Rih: Vydavnychiy dim, 2008. 174-175.

Matytsyna, N. O. "Osnovni zasady rehuliuвання rozrakhunkovykh vidnosyn cherez upravlinnia debitorskoiu zaborhovanistiu" [Basic principles of regulation of settlement relations through management of accounts receivable]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 12 (2006): 38-42.

Multanivska T. V., Voinova, T. S., and Voronina O. O. *Audyt* [Audit]. Kharkiv: Vyd-vo KhNEU, 2010.

Riabchuk, O. H. "Neobkhdnist udoskonalennia orhanizatsii obliku ta audytu debitorskoi zaborhovanosti subiekta hospodariuvannia" [The need to improve the organization of accounting and audit of the receivables of the entity]. *Oblik, analiz, audyt i opodatkuвання v umovakh hlobalizatsii ekonomiky*. Uzhhorod: UzhNU; Hoverla, 2017. 357-360.

Savchenko, V. Ya. *Audyt* [Audit]. Kyiv: KNEU, 2006.

Volianiuk, I. A. "Oblikovi ta podatkovyi aspekty audytu beznadiinoi debitorskoi ta kredytorskoi zaborhovanosti" [Accounting and tax aspects of the audit of bad accounts receivable and payables]. *Audytor Ukrainy*, no. 8 (2013): 27-35.

УДК 657.222:336.76

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СЕК'ЮРИТИЗАЦІЇ АКТИВІВ У КОНТЕКСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

©2018 ДРІГА О. П.

УДК 657.222:336.76

Дріга О. П. Переваги та недоліки застосування механізму сек'юритизації активів у контексті бухгалтерського обліку

Метою статті є визначення переваг і недоліків застосування механізму сек'юритизації активів. Аргументовано доцільність застосування в Україні сек'юритизації активів з урахуванням зарубіжного досвіду. Проведено аналіз наукових праць зарубіжних і вітчизняних науковців для виявлення та систематизації поглядів щодо переваг і недоліків застосування механізму сек'юритизації активів. Встановлено відсутність як загальноприйнятого визначення сек'юритизації, так і загальної методологічної бази для обліку відповідних операцій. Наведено переваги та недоліки механізму сек'юритизації активів для таких суб'єктів, як: оригінатор, інвестор та країна в цілому.

Ключові слова: сек'юритизація, диверсифікований пул активів, фінансовий актив, цінні папери.

Табл.: 1. **Бібл.:** 25.

Дріга Ольга Павлівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (пр. Дмитра Яворницького, 19, Дніпро, 49027, Україна)

E-mail: driha.o.p@ntmu.one

УДК 657.222:336.76

UDC 657.222:336.76

Дріга О. П. Преимущества и недостатки применения механизма секьюритизации активов в контексте бухгалтерского учета

Целью статьи является определение преимуществ и недостатков применения механизма секьюритизации активов. Аргументирована целесообразность применения в Украине секьюритизации активов с учетом зарубежного опыта. Проведен анализ научных трудов зарубежных и отечественных ученых для выявления и систематизации взглядов относительно преимуществ и недостатков применения механизма секьюритизации активов. Установлено отсутствие как общепринятого определения секьюритизации, так и общей методологической базы для учета соответствующих операций. Приведены преимущества и недостатки механизма секьюритизации активов для таких субъектов, как: оригнатор, инвестор и страна в целом.

Ключевые слова: секьюритизация, диверсифицированный пул активов, финансовый актив, ценные бумаги.

Табл.: 1. **Библ.:** 25.

Дріга Ольга Павлівна – кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и аудита, Национальный технический университет «Днепропетровская политехника» (пр. Дмитрия Яворницького, 19, Днепр, 49027, Украина)

E-mail: driha.o.p@ntmu.one

Driha O. P. The Advantages and Disadvantages of Application of the Asset Securitization Mechanism in the Context of Accountance

The article is aimed at defining the advantages and disadvantages of the asset securitization mechanism. Expediency of application of securitization of assets in Ukraine considering foreign experience is reasoned. The analysis of scientific works of foreign and domestic scholars for identifying and systematizing of views concerning advantages and disadvantages of application of the mechanism of securitization of assets is carried out. Lack of both the generally accepted definition of securitization and a general methodological base for the accounting of related operations is determined. The author provides both advantages and disadvantages of the asset securitization mechanism for such entities as: originator, investor, and the country as a whole.

Keywords: securitization, diversified asset pool, financial asset, securities.

Tbl.: 1. **Bibl.:** 25.

Driha Olha P. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting and Audit, National Technical University «Dnipro Polytechnic» (19 D. Yavornytskyi Ave., Dnipro, 49027, Ukraine)

E-mail: driha.o.p@ntmu.one